

İLGİLİ KURULUŞLARI TANITMA

Dergimizin Şubat 1967 sayısından itibaren mensuplarımızla ilgili önemli kuruluşlarımızı faaliyetleriyle tanıtmaya başlamıştır. Yazılar geliş sırasıyla yayınlanmaktadır.

Gönderilen yazılar için teşekkür eder, diğer kuruluşlarınıza da bu husustaki ricamızı tekrarlarız.

ETİBANK'IN FAALİYETLERİ

Kuruluşundan bu yana İktisadî Devlet Teşebbüsleri arasında kârlılık ve verimlilik bakımından ön plânı İşgal edegelmiş olan Etibank, yılda ortalama 25 000 ton bakır, 250 000 ton krom, 22 000 ton kükürt, 125 000 ton bakırlı pirit, 100 000 ton kolemanit, 80 ton civa, 1 500 ton kurşun konsantresi, 1 700 ton çinko konsantresi, 30 000 ton sülfürik asit elde etmekte ve 2 000 GWh enerji üretmektedir.

Nitekim 1967 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla fiili istihsal miktarı 20 437 ton bakır, 180 300 ton krom, 20 661 ton kükürt, 113 870 ton bakırlı pirit, 73 437 ton kolemanit, 66 ton saf civa, 1136 ton çinko konsantresi, 1886 ton kurşun konsantresi ve 19 928 ton sülfürik asit ve 3 143 GWh enerji üretimi olarak tahakkuk etmiştir.

istihsal edilen madenlerin ve üretilen enerjinin satışlarından 1967 yılında ortalama 1 024 milyon TL. lık hasılat elde edileceği ve dış satışlardan 34 milyon dolarlık döviz sağlanacağı beklenmektedir.

Maden istihsalı ve enerji üretiminin yanında, Etibank'ın Bankacılık sahasındaki çalışmaları da yıldan yıla gelişmeler kaydetmiş: 1966 da 20 olan Şube sayısına 1967 yılında Samsun, Gaziantep, Konya, İstanbul - Bahçekapı, Eskişehir Şubeleri ilâve olunmuş, Trabzon ve Antalya Şubelerinin açılmaları takarrür etmiştir. Şube sayısına muvazi olarak Bankacılık faaliyetlerinin başladığı günden bu yana sür'atle artan mevduat yanında, Bankanın plasman hacminde de büyük gelişmeler kaydedilmiştir.

Yatırım Faaliyetleri :

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı tatbikatı olarak Etibank :

1963 yılında	210 443 000,— TL.
1964 »	301643 000,— »
1965 »	344 812 000,— »
1966 »	509 762 000,— »

olmak üzere cem'an 1 366 660 000,— liralık yatırım yapmış bulunmaktadır.

1967 yılı programı gereğince ele alınan yatırım işlerinin tutarı ise, 531650 000,— TL. dir.

1967 yılında yürütülen yatırımleri faaliyetleri arasında belli başlı projeler" şunlardır :

I — Karadeniz **Bakar** Kompleksi Tesisleri :

Son yıllarda Karadeniz Bölgesinde yapılan Aramalar Murgul'da, Küre'de ve Espiye'de büyük bakır yataklarının mevcut olduğunu göstermiş olduğundan, gerek işletilmekte olan ve gerekse yeni tesbit edilen bakır cevherlerinin daha geniş ölçüde ve İleri seviyede değerlendirilmesini temin maksadıyla «Karadeniz Bakır Kompleksi Projesi» hazırlanmış ve Kalkınma Plânına alınarak yürütülmesine başlanmıştır.

Karadeniz Bakır Kompleksi Projesine Dahil Tesisler :

iki safhada gerçekleştirilmesi öngörülen projenin birinci safhasına dahil tesisler İki ana grupta toplanmaktadır.

1. Grup : — Murgul, Espiye ve Küre'de cevher istihsal tesisleri ve flotasyon fabrikaları,

— Konsantre bakır cevherinin sevk ve nakil tesisleri,

2. Grup : — Samsun'da 40 000 ton kapasiteli merkezî bakır izabe tesisleri ile 210 000 ton kapasiteli sülfürik asit fabrikası,

— Samsun limanına ilâve edilecek boşaltma ve yükleme tesisleri ile 12 Km. lik demiryolu hattı,

— Yardımcı sınıai tesisler ve sosyal binalar.

Ocaklardan çıkarılacak bakır cevherlerinin % 1,5 ilâ % 3,5 kadarını bakır, kalan kısmım kükürt ve demir bileşimi olan pirit Ue çinko ve değeri az olan diğer mineraller teşkil etmektedir.

Direkt İzabe için bakır nisbeti düşük olan bu cevherlerin izabe fırınlarında doğrudan doğruya eritilmesi ve bakırın alınması ekonomik olmadığından cevherler, çıkarıldıkları mahallerde kurulacak flotasyon fabrikalarında zenginleştirilerek içerisinde umumiyetle % 20 oranında bakır bulunan bakır cevheri konsantresi ve % 48 raddelerinde kükürt ihtiva eden pirit konsantresi haline getirilecektir.

Murgul, Espiye ve Küre'de kurulacak flotasyon fabrikalarından elde edülecek konsantre cevherler, Samsun'da temeli atılan merkezî tesislerde İzabe edilerek blister bakır ve izabe sırasında çıkacak kükürt gazlarından sülfürik asit elde olunacaktır.

Sülfürik asit Azon Sanayii T.A.Ş. tarafından yine Samsun'da kurulacak olan Sun'î Gübre Fabrikasında kullanılacaktır.

Projenin ikinci safhasında blister bakır izabe tesislerinin artıkları olan piritlerin işlenmesi suretiyle demir cevheri, sülfürik asit, kükürt, bakır ve İlâveten çinko, altın ve gümüş istihsalini mümkün kılacak tesisler kurulacak ve böylece Karadeniz Bakır Cevheri sahalarının en iyi şekilde değerlendirilmesi temin edilmiş olacaktır. Projenin ikinci safhasını teşkil eden tesislerle ilgili ettidler devam etmektedir.

Yatırım Tutarı :

Yukarıda ana hatları İtibariyle İzah edilmiş olan projenin ilk safhasının gerçekleştirilmesi İçin 275 000 000,— lirası döviz olmak üzere 800 000 000,— liralık yatırım yapılacak ve ilk safha tesislerinin tamamı 1970 yılında faaliyete geçirilmiş olacaktır.

İkinci safha tesislerinin inşaaı için 500 milyon lira harcanacak ve yatırım miktarı 1300 000 000,— liraya yükselecektir.

Projenin Millî Ekonomiye Saylayacağı Faydalar :

Karadeniz Bölgesi bakır cevheri rezervlerinin en iyi şekilde değerlendirilmesi konusunda ilk ve önemli adımı teşkil eden bu proje, memleketimizde entegre bir bakır sanayii kurulmasını hedef tutmakta ve millî ekono-

mimize yapacağı katkı itibariyle büyük önem taşımaktadır.

Karadeniz Bakır Kompleksi Tesislerinin faaliyete geçmesiyle bölgedeki blister bakır üretimi 20 000 tondan 40 000 tona, pirit üretimi 120 000 tondan 500 000 tona, sülfürik asit üretimi, 20 000 tondan 210 000 tona ve halen 125 000 000,— lira civarında bulunan satış hasılatı, 360 000 000,— lirası döviz olmak üzere 420 000 000,— liraya yükselecektir.

Madenlerde ve Merkezî izabe Tesislerinde 3000 kişi çalışacaktır.

II — Ergani Bakır İşletmesi Flotasyon ve İzabe Tesisleri Tevsii :

1 — Yüksek tenörlü cevherin gittikçe azalması ve % 1,84 Cu tenörlü cevherle çalışmak zorunluğu, üretim seviyesini muhafaza edebilmek için tesislerin tevsühi gerektirmiştir.

Flotasyon tesislerinin tevsiiine 1965 yılında başlamış, yerli proje ve mühendislik çalışmalarıyla flotasyon kapasitesi günde 330 tondan 750 tona çıkarılmıştır.

Tevsi projesi tamamlandığında flotasyon tesisleri kapasitesi günde 3000 tona yükselmiş olacaktır.

İzabe tesisleri tevsii ise bir kavurma fırını ile 2 adet konverter, buhar kazam ve diğer yardımcı tesisleri kapsamaktadır.

Tevsi projesi 14 milyon TL. dış ödeme olmak üzere 112 milyon TL. tutarındadır. Azot Sanayii T.A.Ş. tarafından Mersin'de kurulacak olan Akdeniz Gübre Kompleksi Tesislerinin ham madde ihtiyacını temin etmek amacıyla flotasyon tevsii projesine, 150 000 ton/yıl kapasiteli bir pirit filtrasyon ve kavurma seksiyonu da dahil edilmiş bulunmaktadır.

Tevsi sonunda işletmenin yıllık geliri 184 000 000,— TL. ve projenin millî ekonomiye katkısı yılda 130 000 000,— TL. olacaktır. Yıllık blister bakır istihsalı 18 000 ton olacaktır.

2 — Sülfürik Asit Fabrikası :

Ergani Bakır Fabrikası baca gazlarından yararlanarak çalışacak olan fabrikanın kapasitesi yıld 120 000 ton olup proje tutan 12 milyon TL. dış ödeme olmak üzere 45 000 000,— dır.

Elde edilecek asit, Azot Sanayii T.A.Ş. tarafından Sivrice'de kurulacak olan Süper Fosfat fabrikasının ham madde ihtiyacını karşılayacaktır.

1969 yılında üretime başlayacak olan bu fabrikada 40 kişi çalışacak ve projenin millî ekonomiye katkısı yılda 25 milyon TL. olacaktır.

III — Bandırma Boraks ve Asitborik Fabrikaları:

Yılda 20 000 ton boraks ve 6 000 ton asitborik üretecek olan bu fabrikanın tecrübe çalışmaları yapılmakta olup kısa bir müddet sonra işletmeye açılacaktır.

IV — Seydişehir Alüminyum Tesisleri :

Yıllık kapasitesi 200 000 ton -alumina, 60 000 ton alüminyum ve 25 000 ton yarı mamul alüminyum olan 3 fabrikadan müteşekkil entegre alüminyum tesislerinin makine, teçhizat, malzeme ve mühendislik hizmetlerinin tutarı 573 milyon liradır.

inşaat, montaj, nakliye, gümrük ve faizler ile birlikte projenin tahmini genel toplamı 1716 000 090 liraya yükselmektedir.

Mühendislik hizmetleri, makina, teçhizat ve malzeme, % 2,5 faizli dış kredi ile karşılanacak ve fabrikalar 1972 yılı sonunda hizmete girecektir.

Tesisler için lüzumlu olan yılda 1200 000 000, KWh. ve 180 MVA. takatinde elektrik enerjisi 1968 - 1972 yıllarında kurulacak Oymapınar Hidroelektrik Santralından temin edilecek ve 154 KW 1ık hatla enterkonekte sisteme bağlanacaktır.

Projenin gerçekleşmesi ile üretilen yıl da 200 000 ton alumina, 60 000 ton alüminyum ve 25 000 ton yan mamul alüminyumla, bir taraftan memleketimizin İhtiyacı karşılanacak, diğer taraftan yılda 80 000 ton alumina harice satılacaktır.

Bu surette, yılda takriben 44 000 000,— dolar döviz temin ve tasarruf edilecektir.

Ayrıca bu tesisler, 2500 işçinin çalışması-na imkân veren yeni bir İş sahası yaratmış olacaktır.

V — Konya Civa Yatakları Fizibilite Ettd ve Tesisleri :

Devralınan sahalarda kurulacak tesislerin temelleri atılmış olup montaj işleri sür'atle devam etmektedir.

Yılda 190 ton clva üretecek tesisler 2 000 000 dolar döviz temin edecektir.

VI — Sülfürik Asit Fabrikaları :

Sun'i gübre imalinde kullanılan sülfirik asidin yurt içinden temini için cem'an 450 000 ton kapasiteli Samsun, Bandırma ve Ergani-

de üç büyük fabrika kurulacaktır. Bu fabrikalardan Ergani ve Bandırma'da kurulacak olanların inşasına kısa bir zamanda, Samsun'da kurulacak olanın ise, dahil bulunduğu sistem içinde 1968 yılı sonlarında başlanacaktır.

VII — Anbarlı Termik Santrali :

220 000 KW gücündeki bu santralın birinci 110 000 KW'lık ünitesi 1966 yılında hizmete açılmış olup ikinci ünitenin montajı da tamamlanmış durumdadır. Santral 1,5 milyar KWh enerji üretecektir. 1987 yılı programı ile AnbarU Santrahna 110 000 KW İlk üçüncü bir ünitenin Uâvesi derpiş edilmiş olup temeli atılmıştır. Üçüncü ünite servise girdiği zaman Santralın toplam enerji üretimi 2 250 müyar KWh'ya yükselecektir.

VIII — Haazr II Hidroelektrik Santrali :

Hazar I Santralının 7000 KW'lık bir ünite Ue tevsii ikmal edümiş ve 1966 da hizmete açılmıştır.

Keban Baraj inşaatının başlaması ve şantiyenin ihtiyacı olan 7 MW'lık enerjinin Hazar sisteminde karşılanması, Diyarbakır'da yüksek güçte bir verici radyo istasyonunun ele alınması ve Ergani Bakır Tesislerinin büyütülmesi gibi inkişafın tesiriyle Hazar Santralına yeni Uâvelerin yapılması zaruretiyle inşa edilmiş olan 2x6250 KWA'lık Hazar II Santralının muvakkat kabulü yapılmış olup halen; tecrübe çalışmalarına geçilmiş bulunmaktadır.

IX — Enerji Nakil Hattı ve Trafo Merkezleri ;

1966 yılında programa dahU enerji nakil hatlarından 500 Km. 1ık kısmı ikmal edilmiş ve 170 000 KVA kapasitede transformatör merkezi kurulmuştur.

1967 yılında da 790 Km. uzunluğunda enerji nakil hattı inşa edilmiş ve 56 000 KVA kapasitede transformatör merkezi kurulmuştur.

X — Köy Elektrifikasyonu Çauşnıalan :

Köylerin elektrikleştirilmesi devlet bütçesinden ayrılan ödenek ve köylerden alınan iştirak hisseleri Ue yürütülmektedir. 19P4, 19965, 1966 ve 1967 yıllarında sırası Ue 125, 158, 167 ve 190 köye elektrik verümiştir.

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânından İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânına intikal eden önemli projeler aşağıda gösterilmiştir.

Projenin Adı	Proje Maliyeti
Maden Sektörü :	
Murgul Maden İşletme ve Konsantratör Tesisleri	333 600 000
Küre Maden İşletme ve Konsantratör Tesisleri.....	73 500 000
Espiye Maden İşletme ve Konsantratör Tesisleri	60 000 000
Konya Civa Tesisleri	27 000 000
Seydişehir Boksit İşletmesi	130 000 000
	72 000 000
	696 100 000
Kimya Sektörü :	
Ergani Sülfürik Asit Tesisleri	44 675 000
Bandırma Sülfürik Asit Fabrikası	64 725 000
Baca Gazlarından Sülfürik Asit Tesisleri (Samsun)	68 930 000
Artak Gazlardan Amonyum Sülfat Tesisleri (Samsun).....	22 650 000
	200 980 000
Metallürü Sektörü :	
Seydişehir Alüminyum Sanayii	1 586 000 000
Ergani Flotasyon ve İzabe Tevsii	112 000 000
Merkezi İzabe Tesisleri (Samsun)	190 550 000
	1 888 550 000
Madencilik Toplamı	
	2 785 630 000
Enerji - Elektrik Sektörü :	
Anbarlı Santralı Tevsii	225 000 000
Seyitömer Termik Santralı.....	379 000 000
Oymapınar (Homa) Hidroelektrik Santralı	600 000 000
	1204 000 000
Enerji nakil hatları ve Trafo Merkezleri.....	1 529 332 000
Eenerji Toplamı	
	2 733 332 000
Genel Toplam	
	5 518 962 000

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Devresinde ele alınacağı tesbit edilen ve fizibilite etüdüleri hazırlanmakta olan projelerimiz ise şunlardır :

Kimya Sektörü :

Alüminyum Sülfat Tesisleri.
Perborat Tesisleri (Bandırma).
Asitborik Tesisleri (Bandırma).
Sodyum Bikromat ve Sodyum Sülfat Tesisleri.

Çamaltı Tuzla Artıklarından Magnezyum Klor İstihsalı Tesisleri.

Pirit Kavurma ve Sülfat Asidi Tesisleri.

Metallürji ve Maden Sektörü :

Ferrokrom Tesisleri (Keban - Guleman).
Pirit Kavurma Bakıyelerinin Kıymetlen-
dirilmesi ve Demir.

Peletleme Tesisleri.

Batı Anadolu Civa İzabe Tesisleri.

Çinko - Kurşun İzabe Tesisleri.

Kolemanit Hazırlama Tesisleri.

Bolkardag Madeni İşletmesi.

Enerji Elektrik :

Anbarlı Santralı 4. Ünite.

Karadeniz Termik Bölge Santralı.

Bahçesaray - Pervari Santralı.

Cevizlik (İkizdere III) Santralı.

Enerji Nakil Hatları ve Trafo Merkezleri.

Etibank; Ergani Bakır, Murgul Bakır, Şark Kromları, Üçköprü Madenleri, Emet Kolemanit, Küre Bakırlı Pirit İşletmeleri Müesseseleri ile Elektrik İşletmeleri Müessesesinde ve teşebbüs halinde bulunan Halıköy Civa, Keban Simli Kurşun İşletmelerinde v; Karadeniz Bakırları Tesis Grup Müdürlüğü, Alüminyum Tesis Grup Müdürlüğü gibi yatırım gruplarında bugün cem'an 4806 memur ve 12477 işçi çalıştırmakta olup, Bankanın 1967 yılında konsolide kârının TL. 374 491 000,— olacağı tahmin edümeğedir.